

Streszczenie rozprawy doktorskiej mgra Adama Barcikowskiego / j.polski/ pt:

„OPODATKOWANIE PODATKIEM MAJĄTKOWYM OBROTÓW

SPEKULACYJNYCH INSTRUMENTAMI POCHODNYMI – KONCEPCJA *DE LEGE*

FERENDA”

Niniejsza praca zawiera analizę modelu opodatkowania podatkiem majątkowym działalności spekulacyjnej prowadzonej za pomocą instrumentów pochodnych.

Autor dostrzega możliwość prowadzenia działalności za pomocą instrumentów pochodnych, która przybliży gospodarkę do stanu kryzysu finansowego i gospodarczego, przy jednoczesnym przetrucaniu ryzyka na pozostałych uczestników rynku.

W tym kontekście, w pracy omówiono koncepcję niestabilności gospodarki kapitalistycznej, H. P. Minsky`ego. W zależności od stopnia zadłużenia H.P. Minsky wyróżnił: stan finansowania zabezpieczonego, stan finansowania niezabezpieczonego oraz stan finansowania spekulacyjnego (Ponzi). Na podstawie analizy tych zależności, w niniejszej pracy zaproponowano model opodatkowania kwalifikowanej działalności spekulacyjnej (tj. prowadzonej przez określone podmioty, których potencjalne bankructwo może spowodować dodatkowe koszty u wszystkich uczestników rynku).

Nowa koncepcja zakłada zmienną stawkę opodatkowania, zależną wprost od stanu finansowania, w którym w danym momencie znajduje się gospodarka, w rozumieniu koncepcji H.P. Minsky`ego. Stawkę przygotowano w taki sposób, aby im bliżej gospodarka znajduje się kryzysu finansowego, tym wyższy był podatek.

Jednocześnie, autor przeanalizował zarówno obecnie funkcjonujące koncepcje opodatkowania instrumentów pochodnych w Polsce i wybranych państwach, jak również koncepcje teoretyczne funkcjonujące w przeszłości.

W pracy zaproponowano model opodatkowania skonstruowany jako podatek majątkowy. Przyczyną takiego podejścia jest cel nowego podatku, czyli zmniejszenie wolumenu zawieranych transakcji. Proponuje się więc opodatkowanie wartości majątku w formie instrumentów pochodnych, posiadanego przez określone podmioty. Opodatkowanie powinno odbywać się w oparciu o stawkę podatkową, która, przy odniesieniu do koncepcji przedstawionych przez H.P. Minsky`ego, będzie zmienna.

W rozdziale pierwszym pracy zawarto zagadnienia ogólne związane z analizowaną tematyką, w tym rys historyczny oraz podstawowe mechanizmy powstawania kryzysów gospodarczych. Wstępne omówienie tych zagadnień pozwoliło nakreślić tematykę

przedmiotu oraz częściowo podmiotu opodatkowania w nowej koncepcji opodatkowania proponowanej przez autora.

W drugim rozdziale przedstawiono podstawę teoretyczną koncepcji prezentowanych przez H.P. Minsky`ego, jak również koncepcję pożyczkodawcy ostatniej szansy (z perspektywy kryzysu finansowego z 2008 r.) i funkcje podatków w koncepcji H.P. Minsky`ego. Elementy omówione w tej części pracy pozwoliły na skonstruowanie zmiennej stawki podatkowej.

W rozdziale trzecim przedstawiono istotę instrumentów pochodnych, jak również opisano ich podstawowe rodzaje. Ponadto zaprezentowano sposoby wykorzystania instrumentów pochodnych oraz rodzaje działalności, które mogą być prowadzone za ich pomocą. W ten sposób omówiono podstawowe elementy służące do określenia przedmiotu i podstawy opodatkowania w proponowanej koncepcji opodatkowania.

W rozdziale czwartym omówiono koncepcje opodatkowania instrumentów pochodnych funkcjonujące obecnie w wybranych państwach, jak również koncepcje opodatkowania rozważane w literaturze na przestrzeni czasu (koncepcje teoretyczne).

W rozdziale piątym omówiono rozwinięcie koncepcji H.P. Minsky`ego o koncepcje opodatkowania oraz kwestię działalności prowadzonej za pomocą instrumentów pochodnych. W dalszej kolejności, przedstawiono główne założenia oraz podstawowe elementy nowej koncepcji opodatkowania działalności spekulacyjnej podatkiem majątkowym (w tym podmiot, przedmiot i stawkę podatkową)

Rozdział szósty zawiera omówienie opodatkowania instrumentów pochodnych w polskim prawie podatkowym, na przykładzie podatku dochodowego od osób fizycznych oraz podatku dochodowego od osób prawnych. Następnie przedstawiono proponowany sposób umiejscowienia nowego podatku w systemie podatkowym wraz z proponowanymi zmianami, w tym przedstawiono proponowane brzmienie przepisów, wprowadzających nowy podatek.